

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

171. De privilegio Bullae Cruciatæ edendi carnes ex licentia utriusque Medici. Et an hoc privilegium deserviat quando causa est dubia? Et qui habet experientiam antequam sibi esse novicum carnibus non ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Prima opinio negat Ita Iacobus de Graffels in *decis. part. 1. lib. 2. c. 37. n. 8.* cum Medina, Pedraza, & alijs. Et ratio est: quia necessitas, & iusta causa, quae excusant ab integro ieiunio, non excusant ab omni parte illius: Praeceptum enim Ecclesiae, licet in totum seruari non possit, in parte, quae seruari potest, seruandum est *ex cap. cum dilecti, & ibi glossa, & DD. de dolo, & contrum.*

2. Secunda opinio affirmat: & illam docet Caietanus in *2. 2. q. 147. art. 8.* Llamas in *sum. p. 3. c. 5. §. 2. 6.* Henriquez *lib. 7. c. 13. n. 12.* Filiucius *tom. 2. tract. 27. part. 2. c. 3. num. 52.* Azorius *part. 1. lib. 7. c. 10. quest. 3.* Toletus *lib. 6. cap. 3. num. 4.* cum alijs. Et ratio est: quia abstinentia ab esu carnis est de substantia ieiunij, ergo, qui ex privilegio Bullae dispensatus est quoad comestionem carnis, eo ipso dispensatus videtur in praeecepto ieiunij.

3. Tertia opinio distinguit: vel enim dispensatus ad esum carnis, edat carnes, quia pisces nocere saluti solent; vel ut vires amissas recuperet, priori modo dispensatus tenetur ad ieiunandum, altero vero minime, & ideo pluries edere potest: & ita docet Cenedo in *suis 99. canonicis q. 40. n. 6.* Fernandez in *exam. Theol. mor. p. 3. c. 9. §. 5. n. 3.* Bonacina *de legib. disp. 10. quest. 1. punct. 2. num. 3.* Reginaldus in *praxi tom. 1. lib. 4. cap. 14. num. 168.* Lessius *de iustit. lib. 4. cap. 2. dub. 6. num. 45.* & alij.

4. Omnes istae tres opiniones sunt probabiles; sed secunda videtur mihi probabilior. Notandum est etiam, quod quando per Bullam quis dispensatus est, ut comedat carnes, & lacticia, potest simul comedere pisces. Ita Reginaldus, Filiucius, Fernandez, *vbi supra*, Nugnus in *3. p. tom. 2. tract. de Bulla, §. 8. dub. 4. sect. 6.* Acolta in *explic. Bull. q. 80.* quidquid in contrarium asserat Nauarrus, quia hoc sine peccato fieri aliquando potest; ut si una cum carnibus non nocent; parum piscibus comedendo facultas appetitiua excitetur; vel dato, quod contra temperantiam peccetur, non tamen ieiunium frangitur, a quo ex iusta causa dispensatio largita fuit. Et ita etiam docet Villalobos in *summa, tom. 1. tract. 3. dubitat. 8. numero 10.* qui citat Azorium, & respondet ad argumentum Nauarri.

RESOL. CLXXI.

De privilegio Bullae Cruciatæ edendi carnes ex licentia cuiusque Medici.

Et an hoc privilegium deseruiat, quando causa est dubia?

Et qui habet experientiam antiquam sibi esse nocivum, carnibus non uti in Quadragesima, an teneatur in futuris Quadragesimis abstinere se a carnibus ad experiendum, an nocumentum exoriatur?

Et qui ex iusta causa in Quadragesima comedunt carnes, an peccent contra temperantiam naturalem, si ad excitandum appetitum parum piscati sumant?

Et an in tali casu incurrant in excommunicationem, latam in aliquibus Diocesis contra comedentes piscatum, & carnes in Quadragesima? Ex part. 3. tr. 5. & Mis. 1. Ref. 70.

Pro hac doctr. ex causa dubia, quavis absque Cruciatæ inf. in tr. 6. lege doct. Ref. 73. & aliam Ref. & §. eius not.

Aliqui putant hoc privilegium deseruiere, quando causa est dubia; & se fundant in doctrina Lessij *lib. 4. cap. 4. cap. 2. dub. 6. n. 41.* Vegæ in *sum. part. 1. cap. 14. cap. 36.* Armillæ *ver. ieiunium, n. 6.* Syluestri *eadem verb. num. 20.* Filiucij *tom. 2. tr. 27. c. 6. n. 128.* & aliorum.

2. Sed contrariam asserit Sancius in *selectis, cap. 51. num. 9.* nam cum dicti Auctores fateantur existente causa manifesta non egere ieiunantem dispensatio-

ne; eodem modo dubia causa existente, opus non erit dispensatione, cum idem ius habeat aliquis ad fugiendum damnum certum venturum, atque illud de quo rationabiliter dubitatur exoriturum; sicut quod probabiliter dubitat, quod in extremam necessitatem deveniet, si extremè indigenti subueniat, non tenetur subuenire. Dices, in hoc casu ius dubium vincit ius certum, sed hoc est absurdum; ergo, &c. Respondet Sancius, quod quamvis praeeptum abstinentiæ a carnibus sit certum, & in possessione obligandi. At tamen etiam ius ad conservandam vitam in homine certum est, & antiquius, & antiquior etiam est possessio in illo ad conservandam suam vitam, & a strictiore iure orta. Nam in homine non solum est ius certum ad certò conservandam vitam, sed etiam est illi ius certum ad non exponendam vitam periculo dubio eam amittendi, & quamvis dubium sit homini, an ex abstinentia a carnibus sit detrimentum passurus in salute, non est tamen illi dubium, quod ius habeat certum non se committendi tali dubio. Quando igitur virtute Bullae Cruciatæ conceditur facultas edendi carnes ex licentia vtriusque medici; non intelligitur quando causa est manifesta, quod nocet saluti abstinentia; nec quando dubitatur prudenter quod nocerit, sed quando causa est solum sufficiens ad petendam dispensationem, non tamen ad comedendum carnes absque illa. Unde fit, Doctores dicentes tunc recurrendum esse ad superiorem ad petendam dispensationem in ieiunio, vel in esu carnis, quando causa est dubia, non intelligendos esse id asserere, quod fuerit dubium, magnum nocumentum exoriturum ex observatione ieiunij; nam tunc necessaria non videtur dispensatio, ut probatum est, sed quando dubitaretur aliquale nocumentum promanaturum, quod quamvis actu existeret, obligatio ieiunij vel abstinentia a carnibus non cessaret, cum leges positivæ cum aliquo labore obligent, & detrimento; illa tamen causa dubia obiecta Pontifici sufficiens esset ad imperandam dispensationem. Hæc omnia Sancius, quæ apud alios non inveniunt.

3. Notandum est tamen hæc obiter, quod qui habet experientiam antiquam, sibi esse nocivum, carnibus non uti in Quadragesima, non tenetur in futuris Quadragesimis abstinere a carnibus ad experiendum, an nocumentum exoriatur; quia aliis nunquam licitum esset carnibus uti ob præseruationem; nisi maxime dubitetur causam nocimenti cessasse. Ita Ioannes de la Cruz in *director. conscientia, p. 1. pr. 3. art. 4. dub. 9. concl. 4.* Sancius *vbi supra, n. 23.* & alij.

4. Nota etiam, quod ex iusta causa in quadragesima comedentes carnes, nec peccant contra temperantiam naturalem, si ad excitandum appetitum parum piscati sumant. Nec in tali casu incurunt in excommunicationem latam in aliquibus diocesis contra comedentes piscatum, & carnes in Quadragesima. Et potest sumi in magna quantitate cum carne, quia ex esu illius non laeditur salus. Ita Sanchius loco citato *num. 21.*

RESOL. CLXXII.

Senator Civitatis emebat salmam frumenti ad tarenos v. g. 30. sed assererat illam emisse ad tarenos 36. quævis, an possit uti Bulla Compositionis, cum illud frumentum illo cariori pretio emisset civis in pane edendo, qui modo ignoratur, quinam sint?

Et pro praxi huius difficultatis alia similes etiam explanantur circa hoc passim contingentes, & tota doctrina est valde notanda, & menti tenenda a Confessariis pro piscatoribus, dulciatoribus, campanibus, tabernariis, & similibus.